
Kraków- Stare Miasto, pl.
Dominikański, st. 2, gm. loco , woj.
małopolskie, AZP 102-56/6

Informator Archeologiczny : badania 34, 197-199

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W rejonie północno-zachodniego narożnika Collegium zadokumentowano fosę, odkrytą również w 1998 r. w piwnicach, stanowiącą przypuszczalnie część zachodniego odcinka fortyfikacji Krakowa starszych od murów obronnych. Jej rekonstruowana szerokość miałaby około 7 m, głębokość około 2,80 m. Orientacyjna odległość fosy od murów obronnych w kierunku wschodnim wynosiłaby około 33 m.

W północno-zachodniej części dziedzińca Collegium, na głębokości 60-90 cm, odkopano ceglane sklepienie kolebkowe oraz fragmenty murów piwnicy jednego z XVI-wiecznych domów rozebranych w trakcie budowy Collegium Nowodworskiego w latach 1639-1643.

W związku z opisanymi odkryciami wskazane jest przeprowadzenie planowych prac wykopaliskowych w rejonie zachodniego wylotu ulicy św. Anny, na linii od ul. Jagiellońskiej do Plant. Niezbędne jest prowadzenie nadzoru archeologicznego wszystkich wykopów budowlanych wykonywanych na trasie przebiegu domniemanej fosy i na obszarze występowania wczesnośredniowiecznych pochówków.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.
Badania nie będą kontynuowane.

KRAKÓW- Stare Miasto,
Collegium Maius, st. 2,
gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/6

- osady prahistoryczne i wczesnośredniowieczne
- miasto późnośredniowieczne i nowożytne

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od sierpnia do grudnia, przez mgr Ewę Kwaśniewską (autorka sprawozdania). Przebadano powierzchnię około 100 m².

Badania prowadzono w wykopie budowlanym, usytuowanym przy południowej elewacji budynku (w Ogrodzie Profesorskim) i w wykopach wykonanych w piwnicach obiektu.

W piwnicach, do uzyskanej w wykopach głębokości od 30 do 60-80 cm, zalegały wyłącznie przemieszane warstwy ziemno-gruzowe i gruzowe, zawierające materiał zabytkowy datowany od wczesnego średniowiecza po czasy współczesne.

W Ogrodzie Profesorskim, poniżej ponad 2 m grubości nasypów powstałych w wyniku działalności budowlano-remontowej prowadzonej w XIX i XX w., stwierdzono występowanie nowożytnych wkopów i późnośredniowiecznych warstw nasypowych związanych z intensyfikacją działalności budowlanej w dzielnicy uniwersyteckiej pod koniec okresu późnośredniowiecznego i w początkach okresu nowożytnego oraz późnośredniowiecznej warstwy kulturowej i wkopanych w całość obiektów wczesno- i późnośredniowiecznych.

W warstwach późnośredniowiecznych znaleziono fragmenty średniowiecznych naczyń glinianych, fragmenty skórzanego buta oraz żelazne strzemie jezdzieckie, w jamach drobne ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej i późnośredniowiecznej.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”, t. XXXIII, 2002, s. 171-178.

Badania będą kontynuowane.

KRAKÓW- Stare Miasto,
pl. Dominikański, st. 2,
gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/6

- ślady osadnictwa od epoki kamienia do okresu wpływów rzymskich
- zespół osad otwartych z wczesnego średniowiecza (IX-XIII w.)
- miasto lokacyjne (XII-XV w.)
- miasto renesansowe i nowożytne (XVI-XX w.)

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od kwietnia do listopada przez mgr Emila Zaitza (autor sprawozdania, Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię około 1,50 ara.

Badania archeologiczne prowadzone od 1931 r. (G. Leńczyk, R. Jamka). W okresie powojennym realizowały je zespoły związane z A. Żakim (Zespół Badań nad Przedlokacyjnym Krakowem), K. Radwańskim i Działem Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego oraz z Pracownią Archeologiczno-Konserwatorską PKZ.

Badania na terenie posesji pl. Dominikański 4 podjęto w latach 90. (zespół Muzeum) i prowadzono w 1998 i 1999 r. w związku z planowanym remontem kamienicy. W 2000 r. kontynuowano je w czasie prac powiązanych z rozbudową kamienicy. Obiekt ten znajduje się po północnej stronie umocnień obronnych podgrodzia Okół, pomiędzy jego fortyfikacjami a klasztorem oo. Dominikanów (z początku XIII w.).

Badania archeologiczne prowadzono na terenie zabudowań, które jeszcze w 2. poł. XIX w. należały do klasztoru oo. Dominikanów. Tegorocznymi pracami archeologicznymi objęto południową część posesji, czyli podwórze gospodarcze oraz wnętrze oficyny tylnej zbudowanej w początkach XX w.

W trakcie obecnych prac stwierdzono, że badany obiekt znajduje się w całości na północnym stoku oraz na zewnętrznej krawędzi wczesnośredniowiecznej fosi Okołu, która broniła dostępu do podgrodzia od strony północno-wschodniej. Na jej dnie – usytuowanym co najmniej 11 m poniżej nawierzchni podwórka – stwierdzono piasek o szarobrunatnym i brunatnym zabarwieniu. Zawierał on drobne kamienie, żwir, węgle drzewne, polepę oraz pojedyncze ułamki naczyń z wczesnego średniowiecza. Bezpośrednio nad dnem zalegały nasypy uformowane prawdopodobnie ze zniszczonych warstw kulturowych oraz z przemieszanego piasku calcowego. W ich obrębie pojawiały się ułamki ceramiki z wczesnego i późnego średniowiecza, okruchy cegieł i dachówek ceramicznych, kości zwierzęce oraz dość liczne fragmenty drewna (gałęzie, resztki pni, szczapki) i zbutwiałe resztki innych materiałów organicznych. Nawarstwienia te miały zapewne związek z likwidacją fosi i powstały w pierwszej fazie jej zasypywania (lub zwężania). Niewykluczone że uformowano je w związku z poszerzaniem terenów, które od początku XIII w. należały do klasztoru Dominikanów, sprowadzonych do Krakowa i osadzonych w tym miejscu w 1222 r. Przymuszczalnie omawiane utwory należy łączyć z 2. poł. XIII lub początkiem XIV w.

Kolejną serię nawarstwień (o łącznej miąższości 300-400 cm) tworzyły utwory gliniaste o brunatnym i ciemnobrunatnym zabarwieniu. Zawierały one ogromne ilości zbutwiałych materiałów organicznych (drewno, kora, słoma, nawóz zwierzęcy mierzwa itp.), resztki konstrukcji drewnianych, a także ułamki cegieł i dachówek ceramicznych, kości zwierzęce oraz fragmenty naczyń późnośredniowiecznych. Wydaje się, że omawiane nawarstwienia mają charakter warstw odpadkowych, które formowały się w późnym średniowieczu i renesansie na zapleczu zabudowań gospodarczych. Część z odkrytych tu utworów mogła zostać przywieziona na teren zlokalizowany pomiędzy kamienicami dominikańskimi a dawną fosą. Nawożono je z myślą o zasypianiu zagłębienia istniejącego w miejscu fosi Okołu, a więc o uporządkowaniu najbliższego otoczenia zabudowań dominikańskich oraz cmentarza i kościoła Świętej Trójcy.

Trzecia seria nawarstwień zadokumentowanych na badanym terenie była związana z porządkowaniem i nadsypywaniem terenu w czasach nowożytnych. W ich obrębie stwierdzono relikt drewnianego kanału ściekowego, który prawdopodobnie funkcjonował od XVI do XVIII w., pozostałości kilku dołów kłocznych z tego samego okresu, a także murowany kanał blokowy zbudowany w początkach XIX w. i kilkakrotnie przebudowywany w XX w.

	<p>Dokumentacja i materiały są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.</p> <p>Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.</p> <p>Badania nie będą kontynuowane..</p>
Kraków-Nowa Huta-Cło , st. 65, woj. małopolskie, AZP 102-58/7	patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich
KRĄGOLAB , st. 27, gm. Stare Miasto, woj. wielkopolskie	<ul style="list-style-type: none"> osada z okresu wczesnego średniowiecza <p>Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 24 września do 20 października pod kierunkiem S. Pietrzaka (Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad.</p>
KROSNO , st. 1, gm. <i>loco</i> , woj. podkarpackie, AZP 110-74/51	patrz: późne średniowiecze
KRZECZKOWO , st. 1, gm. Mońki, woj. podlaskie, AZP 31-84/1	<ul style="list-style-type: none"> osada XII-XIII w. grodzisko wczesnośredniowieczne rezydencja obronna z 1 połowa XVI w. folwark i rezydencja plebana z XVII-XVIII w. <p>Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 21 sierpnia do 31 września, przez Macieja Karczewskiego (autor sprawozdania, Podlasko-Mazurska Pracownia Archeologiczna s.c.). Finansowane przez WKZ w Białymstoku. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 156,25 m².</p> <p>Prace wykopaliskowe prowadzone były w północno-wschodniej części wzgórza (Pisarowej Góry), w strefie zawierającej relikty domniemanego grodziska wczesnośredniowiecznego i późniejszej zabudowy. Eksploatacja objęła część pozostałości XVIII-wiecznego budynku, zidentyfikowanego na podstawie wizytacji parafii goniądzkiej z 24 września 1782 r. z „rezydencją” należącą do folwarku plebana z Goniądza. W całości przebadano przyziemia izby czeladnej wraz z rumowiskiem pieca kaflowego i kamiennie-ceglanego kominka oraz przylegające do niej części alkierza, kuchni i sieni. Pozostałości izby czeladnej obejmowały podłogę wylepioną z gliny, której fragment przylegający do podstawy kominka ułożono z cegły palcówki (pochodzącej z rozbiórki wcześniejszych, niezidentyfikowanych obiektów), kamienne fundamenty północnej i zachodniej ściany oraz fragmenty zwęglonych belek ze ścian południowej i zachodniej. Układ kamieni w przyziemiach ścian izby czeladnej i przykrywającej je częściowo warstwy polepy glinianej umożliwił uchwycenie dwóch faz przebudowy tej części „rezydencji”. Znacznie gorzej były zachowane relikty alkierza i sieni, zniszczone w znacznym stopniu przez późniejsze rozległe jamy gospodarcze. Pozostałości kuchni zostały uchwycone jedynie w jej południowo-wschodnim skraju, dzięki czemu ustalono, że podłoga tego pomieszczenia była wybrukowana średniej wielkości kamieniami polnymi.</p> <p>Odkryły w ciągu tegorocznych badań materiał zabytkowy obejmował liczący około 2000 fragmentów zbiór kafli płytowych pochodzących w przeważającej części z rumowiska pieca kaflowego z izby czeladnej. Dominującym elementem zdobniczym lic kafli był herb Lubicz. Ceramikę naczyniową reprezentowały najliczniejsze w zbiorze fragmenty naczyń siwionych i wypalonych w atmosferze utleniającej, w tym 3 misy zdobione białym malowanym ornamentem. Znacznie mniej liczne były fragmenty naczyń z polewą szklaną. Na pojedyncze fragmenty wczesnośredniowiecznej ceramiki naczyniowej natrafiono w obrębie niemal wszystkich warstw zawierających zabytki o nowożytniej chronologii. Wśród przedmiotów metalowych przeważały żelazne gwoździe pochodzące</p>